EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 22.5.2017
COM(2017) 503 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim programom reform Češke za leto 2017

in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Češke za leto 2017

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim programom reform Češke za leto 2017

in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Češke za leto 2017

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije[2],

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta[3],

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Komisija je 16. novembra 2016 sprejela letni pregled rasti[4], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2017. Evropski svet je na zasedanju 9. in 10. marca 2017 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 16. novembra 2016 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja[5], v katerem Češke ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljeni pregled.

(2) Poročilo o državi za Češko[6] za leto 2017 je bilo objavljeno 22. februarja 2017. V njem so bili ocenjeni napredek Češke pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 12. julija 2016, nadaljnje ukrepanje po priporočilih, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Češkem ne obstajajo makroekonomska neravnotežja.

---

1 UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
2 COM(2017) 503 final.
3 P8_ TA(2017)0038, P8_ TA(2017)0039 in P8_ TA(2017)0040.
4 COM(2016) 725 final.
5 COM(2016) 728 final.
6 SWD(2017) 69 final.

(3) Češka je 25. aprila 2017 predložila nacionalni program reform za leto 2017, 28. aprila 2017 pa konvergenčni program za leto 2017. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

(4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila upoštevana pri programih držav članic za evropske strukturne in investicijske sklade (sklade ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je predvideno v zakonodaji o skladih ESI[7], lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoje programe skladov ESI in jih spremeni, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil za to državo. Komisija je zagotovila dodatne smernice o uporabi teh pravil[8].

(5) Za Češko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V konvergenčnem programu za leto 2017 vlada načrtuje proračunski presežek v nominalnem smislu v obdobju 2016–2020. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 1,0 % BDP, bo še naprej izpolnjen z nekaj rezerve v celotnem programskem obdobju. V skladu s konvergenčnim programom naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno upadal in leta 2020 dosegel 32,7 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Tveganja za izpolnjevanje proračunskih ciljev se na splošno zdijo uravnotežena, vendar bi lahko izrazit upad javnih naložb v letu 2016, povezan z začetkom novega cikla dodeljevanja sredstev EU, pomenil, da bo okrevanje javnih naložb v letu 2017 močnejše od pričakovanega. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2017 naj bi se strukturni saldo znižal na okoli 0 % BDP v letu 2017 in na –0,2 % BDP v letu 2018 ter tako ostal nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Svet na splošno pričakuje, da bo Češka v letih 2017 in 2018 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.

(6) Češka še naprej kaže srednja tveganja za dolgoročno vzdržnost javnih financ, ki izhajajo predvsem iz predvidenega učinka javnofinančnih odhodkov, povezanih s staranjem prebivalstva, zlasti na področju zdravstva in pokojnin. Napovedano povečanje dolgoročnih javnofinančnih odhodkov v zdravstvu je zaskrbljujoče tako v smislu upravljanja kot tudi stroškovne učinkovitosti sistema zdravstvenega varstva, ki je močno odvisen od dražje bolnišnične oskrbe. Nekateri ukrepi so trenutno v različnih fazah izvajanja, vendar še niso dali oprijemljivih rezultatov. Če bodo pred kratkim sprejeti ali načrtovani ukrepi za spremembo pokojninskega sistema izvedeni, bi se lahko javne finance na dolgi rok poslabšale. Prvič, parlament je sprejel zakonodajo, ki vlado pooblašča za prožnejše prilagajanje mehanizma za usklajevanje pokojnin z inflacijo. Razpravlja tudi o predlogu za omejitev zakonsko določene upokojitvene starosti na 65 let in predlogu za uvedbo mehanizma za redno pregledovanje upokojitvene starosti. Poleg tega trenutno potekajo razprave o dodatnih spremembah, kot sta bolj velikodušna formula za usklajevanje pokojnin in razlikovanje v višini prispevkov za socialno varnost glede na število otrok.

(7) Z zakonom o fiskalni odgovornosti, ki ga je parlament sprejel januarja 2017, naj bi se odpravile glavne pomanjkljivosti češkega fiskalnega okvira, saj je bil ta nedavno ocenjen kot eden najšibkejših v EU. Vendar še niso bili imenovani člani neodvisnega

---

[7] Člen 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

[8] COM(2014) 494 final.

fiskalnega sveta, ki bo nadzoroval izvajanje zadevnih pravil. Poleg tega bo izvedba pred kratkim uvedenih ukrepov bistvena za povečanje učinkovitosti in stabilnosti fiskalnega okvira.

(8) Češka se srečuje z izzivi pri preprečevanju korupcije in tudi z neučinkovitostjo na področju javnih naročil. Čeprav so bili izvedeni številni ukrepi iz vladnega protikorupcijskega programa in se pripravljajo še druge reforme, se korupcija v praksi ne preganja sistematično. Na splošno je v praksi pri javnih naročilih na Češkem še naprej značilna premajhna konkurenca, kar se kaže v velikem številu postopkov z eno samo ponudbo in neposrednih oddaj naročil, zlasti v sektorju IT. Zaradi nezadostne podpore za usposabljanje ter pomanjkanja združevanja struktur za javna naročila in kompetenčnih centrov je ovirana profesionalizacija, oteženo pa je tudi doseganje stroškovne učinkovitosti pri javnih naročilih. V tem pogledu je tudi simptomatična zelo omejena uporaba kakovosti kot merila za oddajo naročil. Za prehod na e-javno naročanje so še vedno značilni veliki izzivi. Ti vključujejo potrebo po izboljšanju nacionalnega elektronskega orodja, ki je platforma za e-javno naročanje v državni lasti, in razjasnitvi pravnega okvira za zagotavljanje storitev s strani zasebnih ponudnikov, ki so že dejavni na češkem trgu e-javnega naročanja.

(9) Na poslovno okolje na Češkem negativno vplivajo precejšnje regulativno breme in številne upravne ovire, zlasti pri postopkih pridobivanja dovoljenj in plačevanju davkov. Vlada je septembra 2016 predstavila spremembo zakona o gradbeništvu in s tem povezane zakonodaje, katere cilj sta pospešitev in poenostavitev postopka za izdajo gradbenih dovoljenj, tako da bi zajemal tudi presojo vplivov na okolje. Sprememba je trenutno v parlamentarni obravnavi. Stroški izpolnjevanja davčnih obveznosti za podjetja so še naprej nad povprečjem EU. Med pomanjkljivostmi so tudi pogoste spremembe davčnega zakonika. Vprašanje neizpolnjevanja davčnih obveznosti je še naprej prioriteta za češke organe, a ni močne osredotočenosti na poenostavitev. Pripravlja se zakon o dohodnini, ki bo namenjen poenostavitvi davčnega zakonika, vendar osnutek zakonodajnega besedila še ni na voljo.

(10) Uporaba storitev e-uprave na Češkem je med najnižjimi v EU, a se je od leta 2015 povečala. Češki organi so sprejeli ukrepe za izboljšanje dostopnosti storitev e-uprave, vendar so številni med njimi še v teku, nekateri posamični ukrepi pa se še niso začeli izvajati. Odgovornost za uvajanje storitev je razpršena na več ministrstev in deležniki menijo, da je medsektorsko sodelovanje omejeno.

(11) Intenzivnost raziskav in razvoja se je v zadnjih letih znatno povečala, vendar je ne spremlja ustrezno izboljšanje kakovosti rezultatov na tem področju. Potekajo tudi reforme upravljanja sistema raziskav in razvoja, ki pa še niso v celoti izvedene. Vlada je februarja 2017 odobrila novo metodologijo vrednotenja (Metodika 17 +), katere namen je okrepitev mehanizmov, povezanih z dodeljevanjem sredstev za temeljne in uporabne raziskave. Sprejema se vrsta ukrepov za spodbujanje tesnejših povezav med akademsko sfero in podjetji, pri čemer se izhaja iz strukturnega vpliva čeških inovacijskih platform.

(12) Rezultati na področju izobraževanja so na splošno dobri, vendar se je raven osnovnih znanj znižala. Uspešnost učencev je zelo odvisna od njihovega socialno-ekonomskega ozadja. Občutno zaskrbljenost povzroča nizka stopnja dosežene izobrazbe med prikrajšanimi skupinami, zlasti v romski skupnosti. Po ocenah zelo velik delež romskih otrok prezgodaj opusti šolanje. Sprejeti so bili številni zakonodajni in upravni ukrepi za spodbujanje vključujočega izobraževanja, ki so se tudi že začeli izvajati. Pričakuje se, da bodo prispevali k zmanjšanju razlik v ravneh

izobrazbe in učnem uspehu med romskimi in drugimi otroki. Parlament je marca 2016 sprejel spremembe zakona o izobraževanju, s katerimi se obvezno izobraževanje razširja na zadnje leto predšolskega izobraževanja in zagotavlja, da so mlajši otroci upravičeni do vrtca. Kljub temu neenakosti v izobraževalnem sistemu ovirajo izboljšanje kakovosti človeškega kapitala in poznejše rezultate na trgu dela. Zaradi vse večjih zahtev za učitelje in staranja učiteljske populacije je povečanje privlačnosti učiteljskega poklica še naprej izziv. To je delno posledica razmeroma nizkih plač, čeprav so se te v zadnjih letih povečale. Vlada je po več odlogih končno odobrila nov karierni sistem za učitelje in pedagoško osebje, katerega namen je povečati privlačnost teh poklicev. Z občutno podporo sredstev EU se razvijajo možnosti stalnega strokovnega izpopolnjevanja za učitelje, zlasti poklicnega izpopolnjevanja na področju poučevanja mešanih skupin in vključujočega izobraževanja. Parlament je januarja 2016 sprejel reformo visokega šolstva, njene rezultate pa je treba spremljati. Načrtuje se tudi reforma sistema financiranja visokošolskih ustanov.

(13) Stopnja brezposelnosti na Češkem se še naprej znižuje. Zaradi zaostrovanja pogojev na trgu dela delodajalci težje zaposlujejo delavce. Vprašanje pomanjkanja delovne sile bi se lahko deloma rešilo z aktivacijo premalo zastopanih skupin, kot so ženske z majhnimi otroki, nizko usposobljeni delavci in člani romske skupnosti. Povečanje zmogljivosti javnih zavodov za zaposlovanje za doseganje ranljivih skupin in njihovo aktivacijo bi skupaj z ustreznimi in dobro ciljno usmerjenimi aktivnimi politikami zaposlovanja ter individualiziranimi storitvami prispevalo k povečanju udeležbe teh skupin z neizkoriščenim potencialom. Udeležba žensk z majhnimi otroki na trgu dela je ovirana zaradi vztrajnega pomanjkanja cenovno dostopnih in kakovostnih storitev otroškega varstva, predvsem za otroke do tretjega leta starosti, zaradi pravice do dolgega starševskega dopusta, omejene uporabe prožnih ureditev delovnega časa s strani obeh staršev ter nizke stopnje koriščenja starševskega dopusta s strani očetov. V zadnjih letih so bili za reševanje teh vprašanj sprejeti nekateri ukrepi. Vendar pa so rezultati na trgu dela pri nizko usposobljenih delavcih občutno slabši kot pri vseh drugih skupinah. V parlamentu trenutno potekajo razprave o zakonodajnem okviru na področju socialnih stanovanj, s katerim naj bi se določili nacionalni standardi in ciljne skupine.

(14) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Češke in jo objavila v poročilu o državi za leto 2017. Prav tako je ocenila konvergenčni program in nacionalni program reform ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Češka prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Češkem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami EU.

(15) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program in meni, da bo Češka izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Češka v letih 2017 in 2018 ukrepa tako, da:

1. Zagotovi dolgoročno vzdržnost javnih financ ob upoštevanju staranja prebivalstva. Poveča učinkovitost javnofinančnih odhodkov, zlasti z bojem proti korupciji in neučinkovitim praksam pri javnem naročanju.

2. Odpravi ovire za rast, zlasti s poenostavitvijo postopkov za izdajo gradbenih dovoljenj in nadaljnjim zmanjšanjem upravnega bremena za podjetja, z uvedbo

ključnih storitev e-uprave, s povečanjem kakovosti raziskav in razvoja ter s spodbujanjem zaposlovanja premalo zastopanih skupin.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik